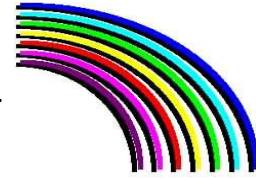

De regenboog

GOD IS LIEFDE - ONDANKS ZIJN OORDEEL

Preek n.a.v. Genesis 9: 8-17

De afgelopen week was het nogal onstuimig en stormachtig weer. Donkere wolken werden door een krachtige wind voortgedreven en regelmatig stortte het regenwater uit de lucht. En opeens op woensdagochtend was hij daar: de regenboog. De felle kleuren waren duidelijk te zien tegen de donkerblauwe dreigende wolken. We werden er in de klas even stil van, zo mooi. Maar nóg indrukwekkender was eigenlijk het moment waarop dit gebeurde: ik was net klaar met de Bijbelvertelling over God die met Noach een verbond sloot dat Hij nooit weer de aarde zou verwoesten door een vernietigende watervloed. Het voelde als een knipoog van God: “Ja jongens en meisjes, dat verhaal is écht waar! Wat Ik eens beloofde herinner Ik me vandaag nog steeds, je kunt me vertrouwen.”

Laten we dat verhaal eens in de Bijbel nalezen.

Genesis 9:8-17 uit de Nieuwe Bijbel Vertaling 2004:

Ook zei God tegen Noach en zijn zonen: “Hierbij sluit ik een verbond met jullie en met je nakomelingen, en met alle levende wezens die bij jullie zijn: vogels, vee en wilde dieren, met alles wat uit de ark is gekomen, alle dieren op aarde. Deze belofte doe ik jullie: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen.”

“En dit,” zei God, “zal voor alle komende generaties het teken zijn van het verbond tussen mij en jullie en alle levende wezens bij jullie: ik plaats mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen mij en de aarde. Wanneer ik wolken samendrijf boven de aarde en in die wolken de boog zichtbaar wordt, zal ik denken aan mijn verbond met jullie en met al wat leeft, en nooit weer zal het water aanzwellen tot een vloed die alles en iedereen vernietigt.”

“Als ik de boog in de wolken zie verschijnen, zal ik denken aan het eeuwigdurende verbond tussen God en al wat op aarde leeft. Dit,” zei God tegen Noach, “is het teken van het verbond dat ik met alle levende wezens op aarde gesloten heb.”

Als wij al vol bewondering naar de regenboog kijken, hoe diep onder de indruk zal Noach dan zijn geweest! En helemaal omdat God er iets bij zei... Ruim een jaar had God niet gesproken (vgl. 7:11 met 8:13-15) en nu klonk zijn stem weer: “Noach, Ik ben er nog, Ik zorg voor jou, je gezin en voor heel mijn vernieuwde schepping. Ik geef je mijn zegen mee, zodat de aarde weer vol wordt met mensen naar mijn beeld. (9:6b) Dit is een nieuw begin en er zal nooit meer een zondvloed komen.”

En toen wees God Noach op de regenboog als teken van die belofte. Prachtig: de lucht zat nog vol zware wolken waterdamp, maar de zon scheen er al weer door heen. En zo brak het heldere zonnelicht in de waterdruppels uiteen in zeven kleuren: rood, oranje, geel, groen, blauw, indigo en violet. Altijd weer een fascinerend gezicht, maar die eerste keer extra mooi omdat er een betekenis aan werd verbonden: het natuurverschijnsel werd een teken van Gods genade en trouw, van zijn verbond met de hele schepping.

Zou dit trouwens echt de allereerste regenboog zijn geweest? Je kunt er behoorlijk over discussiëren en speculeren, maar de theologen worden het niet met elkaar eens. Ik blijf maar liever heel eenvoudig dicht bij wat de Bijbel zelf zegt, ook al vinden sommige geleerden dat wel erg simpel gedacht.

En dan lees ik in Genesis 2:5-6: “... *de HERE God had het niet op de aarde doen regenen, (...) maar een damp steeg op uit de aarde en bevochtigde de gehele aardbodem...*” De allereerste keer dat de Bijbel over échte regenval spreekt is pas in Genesis 7:11-12: “*In Noachs zeshonderdste levensjaar, in de tweede maand, op de zeventiende dag der maand, op die dag braken alle kolken der grote waterdiepten open en werden de sluizen des hemels geopend. En de slagregen was veertig dagen en veertig nachten over de aarde.*”

De sluizen des hemels, wat wordt daarmee bedoeld? Om dat te begrijpen gaan we terug naar de tweede scheppingsdag. Daarover staat in Genesis 1:6-8 “*En God zeide: Daar zij een uitspansel in het midden der wateren, en dit make scheiding tussen wateren en wateren. En God maakte het uitspansel en Hij scheidde de wateren die onder het uitspansel waren, van de wateren die boven het uitspansel waren; en het was alzo. En God noemde het uitspansel hemel. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag.*” Er was dus water boven het uitspansel; dat is de denkbeeldige koepel om ons heen. Dat uitspansel noemde God ‘hemel’.

Er valt me bij dit stukje uit het scheppingslied iets op! Er mist een stukje van het refrein. Zie je het ook? Elke dag komen we hetzelfde zinnetje tegen: “*En God zag, dat het goed was.*” Maar hier bij de tweede dag ontbreekt dat! Zou dat te maken hebben met het oordeel dat deze wateren boven het uitspansel later zouden moeten uitvoeren?

Hoe het ook zij, de sluizen des hemels zijn hun stortregens kwijt en de aarde is langzamerhand weer droog geworden. Het oordeel is voorbij en de zon straalt weer. Op dat moment verschijnt daar de regenboog. Het is duidelijk een teken van hoop, van Gods genade, liefde en trouw na het oordeel.

Het is opvallend en leerzaam, dat de regenboog slechts viermaal in de Bijbel voorkomt - en dan altijd in verband met Gods genade en trouw na of tijdens een oordeel. De eerste keer is dus na de zondvloed. We gaan de andere drie ook even bekijken.

De tweede keer dat de regenboog in de Bijbel voorkomt is in Ezechiël 1:26-28. “*Daar zag ik iets dat leek op een troon, fonkelend als saffier. Op de troon zat een gedaante met het uiterlijk van een mens. Het bovenlichaam was als blinkend metaal, als vuur door een doorschijnend omhulsel omsloten; het onderlichaam was als vuur, omgeven door een felle gloed, een gloed als van de regenboog tegen de wolken. Zo verscheen de Heer in al zijn majesteit. Toen ik dit zag, viel ik voorover op de grond.*” (GNB)

→ Ezechiël moest het oordeel over Juda en Jeruzalem verkondigen. Aan het begin van zijn werk verschijnt de majesteit van God aan de profeet. Het was een ontzagwekkende verschijning, vurig en beangstigend. Ezechiël was er in elk geval ondersteboven van; hij viel voorover op de grond.

Toch was daar ook die felle gloed van de regenboog. Een glimp van de genade na het oordeel! Want hij mocht later ook profeteren over het herstel van Israël en over de nieuwe tempel die in Jeruzalem zal worden gebouwd: “*Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw!*”

Voor de derde keer dat de regenboog voorkomt gaan we naar Openbaring 4:1-3 *“Toen kreeg ik (Johannes) een ander visioen. Een deur in de hemel stond open, en de stem die al eerder tot mij had gesproken en die had geklonken als een bazuin, zei: ‘Kom hierboven, dan zal ik u laten zien wat hierna gebeuren moet.’ Meteen kwam de Geest over mij, en zie: er stond een troon in de hemel en er zat iemand op die troon. En degene die op die troon zat, straalde als jaspis en kornalijn. Over zijn troon stond de regenboog, schitterend als smaragd...”* (GNB)

→ Dit visioen ziet Johannes als de opmaat naar het verbreken van de zeven zegels van de boekrol. Bij elke zegel barsten zware oordelen over de aarde los. *“Koningen der aarde, edelen, legeraanvoerders, rijken en machtigen, en alle andere mensen, slaven en vrije burgers, verborgen zich in de spelonken en tussen de rotsen in de bergen. En ze riepen tot de bergen en de rotsen: ‘Val op ons neer en verberg ons voor de blik van hem die op de troon is gezeten en voor de toorn van het Lam! Want de grote dag van hun wraak is aangebroken, en wie kan dan staande blijven?’”* (6:15-17)

Maar aan het eind van de oordelen zien we ook weer Gods genade en redding: *“Daarna zag ik aan de vier hoeken van de aarde vier engelen staan. Ze hielden de vier winden van de aarde in bedwang, zodat er geen wind zou waaien over land en zee, en er geen blad zou bewegen. Een andere engel zag ik uit het oosten opstijgen met het zegel van de levende God. Tegen de vier engelen die de macht hadden gekregen om schade toe te brengen aan het land en de zee, riep hij luid: ‘Breng geen schade toe aan land, zee en bomen, voordat wij het zegel aangebracht hebben op het voorhoofd van de dienaren van onze God.’ En ik hoorde het aantal getekenden: honderdvierenveertigduizend, en zij kwamen uit alle stammen van het volk Israël.”* (Op.7:1-4)

Tenslotte lezen we nog over de regenboog in Openbaring 10:1 *“En ik zag een andere machtige engel neerdalen uit de hemel. Hij was gehuld in een wolk en een regenboog was om zijn hoofd; zijn gezicht straalde als de zon en zijn voeten waren als zuilen van vuur.”*

→ Ook op het verschijnen van deze engel volgen lange en zware oordelen. Maar daar dwars doorheen staat ineens in 11:19 *“De tempel van God, die in de hemel staat, ging open en men kon in de tempel de verbondskist zien staan.”* Wauw! De gouden ark met het verzoendeksel, waar het bloed elk jaar op Jom Kippur verzoening bracht voor de zonden; midden in het strijdtoneel van demonen en engelen krijgen we een glimp te zien van de verlossing die ons wacht! Wat een genade, wat een bemoedigende knipoog van God!

Je kunt dus concluderen, dat de regenboog in de Bijbel altijd een teken van hoop is in of na tijden van oordeel.

Ik wil nog even wat doorfilosoferen over het natuurverschijnsel op zich. Isaïc Newton ontdekte in de 17^e eeuw de natuurkundige achtergrond van regenbogen.

Meestal zie je de regenboog het best wanneer de zon achter je staat en het voor je ergens regent. Het werkt trouwens ook wanneer je met de zon in je rug voor een fontein of waterval staat. Je ziet de regenboog doordat het licht van de zon door de waterdruppels gebroken worden en teruggekaatst. (Dit heet in de natuurkunde reflectie en refractie.)

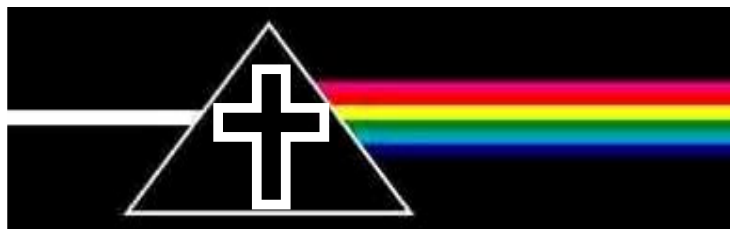
De boogvorm ontstaat in feite in je óóg, doordat je een kegel van licht waarneemt, die aan de onderkant plat is vanwege de horizon. (Vanuit een vliegtuig hoog in de lucht kun je wel compleet cirkelvormige regenbogen waarnemen - de horizon zit dan niet in de weg.) Als je naar de regenboog toe gaat, zal die kegel van licht met je mee vooruit gaan en zijn vorm behouden. Er is dus geen echt einde aan de regenboog, dus die potten goud aan het eind van de regenboog zul je ook nooit vinden... Omdat de boogvorm in je oog ontstaat, zien geen twee mensen de regenboog hetzelfde. Elk mens is als het ware het middelpunt van zijn eigen kegel van gekleurd licht! Bijzonder nietwaar?

Zonlicht en hemelwater zijn dus noodzakelijk voor het ontstaan van een regenboog. Het felle licht van de zon bevat alle kleuren van het lichtspectrum. Het is schadelijk om rechtstreeks in het zonlicht te kijken. Maar wanneer het zonlicht gebroken wordt en teruggekaatst in de vorm van een regenboog is het geen enkel probleem om dat licht uitgebreid te bekijken.

Daarover nadenkend schoot me iets moois in gedachten. De Bijbel zegt van God, dat Hij in een *“ontoegankelijk licht”* woont. (1 Tim.6:16) Sterker misschien nog: *“God is licht...”* (1 Joh.1:5), een licht feller dan de zon. *“Zijn majesteit bedekt de hemelen, en de aarde is vol van zijn lof. Er is een glans als van zonlicht, lichtstralen heeft Hij aan zijn zijde en daar is het omhulsel zijner kracht.”* (Hab. 3:3b-4) Vandaar: *“Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, die aan de boezem des Vaders is, die heeft Hem doen kennen.”* (Joh. 1:18)

Alleen door *Jesus* kunnen wij God zien, *Jesus* is God-Zichtbaar. Zou je kunnen zeggen dat de zon een symbool van God is? Het heldere, felle, ontoegankelijke licht, waarin alle kleuren samenkomen?

Dan is de regenboog een symbool van *Jesus*! Wanneer het felle zuivere licht wordt gebroken door het hemelwater als symbool van het oordeel, ontstaat de kleurige boog van losse kleuren; teken van hoop en genade! *Jesus* werd gebroken door het oordeel en is zo de weerspiegeling van Gods licht, Hij is Gods zichtbare liefde...

Zo zien we in *Jesus* - door het oordeel heen - *Gods hart* dat vol liefde en trouw voor de wereld is - voor de mensen én de dieren! Dat beloofde God aan Noach en Hij legde het vast in een verbond: *“Hierbij sluit ik een verbond met jullie en met je nakomelingen, en met alle levende wezens die bij jullie zijn: vogels, vee en wilde dieren, met alles wat uit de ark is gekomen, alle dieren op aarde. (...) nooit weer zal het water aanzwellen tot een vloed die alles en iedereen vernietigt.”*

Ondanks al het kwaad leven we in een tijd van genade - er is redding voor wie wil. Elke keer dat de regenboog verschijnt mag je daaraan denken. En denk dan ook aan *Jesus*, die Gods liefde en trouw zichtbaar en tastbaar maakte.

Wat kan dit allemaal voor ons betekenen? Een aantal mogelijke toepassingen:

- ❖ Misschien heb je het nu (op wat voor manier dan ook) moeilijk, je zit als het ware in zwaar weer. Bedenk dan: hoe zwaarder en dreigender de wolken, hoe schitterender en duidelijker de regenboog in de wolken. Als je het moeilijk hebt met je geloof, vergeet dan niet dat Jezus het voor jou óók moeilijk heeft gehad. Maar dat deed Hij om je lasten weg te nemen, om je vrij te maken. *“Want het lijden van Christus komt wel in ruime mate over ons, maar even overvloedig valt ons door Christus ook Gods troost ten deel.”* (2 Cor.1:5) Laat de regenboog je daarmee bemoedigen!
- ❖ De regenboog reist met je mee, er is geen eind aan de regenboog. Dus is er ook geen einde aan Gods trouw! Hij reist ook overal met je mee, Zijn naam is toch: “JHWH - Ik ben erbij?” Aan het einde van de regenboog staat geen pot goud, maar aan het einde van de levensreis met God wacht iets nog veel waardevollers: een hele stád van zuiver goud! (Openb.21:18)
- ❖ De regenboog is voor ieder mens anders. Elk mens is het middelpunt van zijn eigen kegel gekleurd licht. Als Jezus gesymboliseerd wordt door die kegel gekleurd licht, maakt dat van Jezus wel een heel persoonlijke God! Dan ben *jij* voor Hem het middelpunt waar het om draait. Dat is nog eens liefde!
- ❖ Ondanks die liefde, kennen we God ook als een oordelende God, een verterend vuur. (o.a. Deut.4:24, Hebr.12:29) Hij kan het kwaad niet uitstaan en de zonde ook niet door de vingers zien. Dan zou Hij zichzelf verloochenen. God is heilig en kán gewoon de zonde niet accepteren. Hij móet wel oordelen om rechtvaardig te blijven. Maar hoe heerlijk is het dan, dat je door het oordeel heen Gods trouw en liefde kunt zien. *“Want God had de wereld zo lief dat hij zijn enige Zoon gegeven heeft, opdat iedereen die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft. Want God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gezonden om de wereld te oordelen maar om de wereld door Hem te redden.”* (Joh.3:16-17)

**De regenboog doet ons dus aan Jezus denken: er is hoop!
God is trouw en genadig, want Hij is liefde.**

Ik hoop oprecht dat je dat gelooft!

Amen

Capelle aan den IJssel, 19 september 2004

Liederen:

- ❖ Opwekking 542   God van trouw, U verandert nooit
- ❖ Opwekking 123   Groot is Uw trouw, o Heer